

CONSTANTIJN HUYGENS (DEN HAAG)
AAN [RENÉ DESCARTES (EGMOND)]
7 JANUARI 1647
4515A

Antwoord op Huygens' brief van 30 november 1646 (**4493A**).

Samenvatting: Huygens bedankt Descartes voor diens brief van 30 november 1646 met het afschrift van Descartes' brief aan Ban van december 1640, waarin Descartes Bans ideeën weerlegt. Hij zendt abelmoszaden, waarvan de bloemen 'harmonie voor de reuk' zijn.

Door Descartes beantwoord op 4 februari 1647 (**4535A**).

Primaire bron: Parijs, Bibl. Nat., Ms. Fr. Nouv. Acq. 23084, fols. 211-212: brief (dubbelvel, 19x30 cm, a | -; autograaf).

Vroegere uitgaven: Roth 1926, nr. 104, pp. 249-250: volledig.

— Waard 15, nr. 1582, pp. 22-23: onvolledig (<Monsieur, Je respons ... nous nous en entretiendrons.>, <Je n'en puis plus ... le 7e Janvier 1647.>).

— Adam 3R, pp. 789-790 = Roth 1926, pp. 249-250.

— Adam & Milhaud 7, nr. 575, p. 248: volledig.

Namen: Joan Albert Ban; Frederik Willem van Brandenburg; Louise Henriëtte van Nassau.

Glossarium: harmonique (harmonisch).

Transcriptie

Monsieur,

Je respons tard sur celle que vous avez prins la peine de m'escire dès le 30e Novembre, mais vous sçavez mes occupations. Ces nopces les ont redoublées, en ce qu'il m'a fallu faire fonction de Commissaire au Traicté de mariage; chose d'assez longue haleine. Je vous rends donq, tost ou tard, mes remerciemens très-humbles pour la très-bonne réfutation du pauvre Bannius. Il avoit besoin d'un censeur de vostre autorité, que seule il reconnoissoit parmi nous autres petits chiens, qu'il croyoit ne faire qu'aboyer. Cependant, j'ay creu avoir le mot à dire en ceste matière, et en suis encor d'advis, mais cela seroit long pour ce papier. A quelqu'entreveue nous nous en entretiendrons.

Voycy d'autres proportions harmoniques pour l'odorat. Ce sont des graines de nos ambrettes, dont, si vous ne cognoissez la fleur, sachez que c'est une *Coren-blom* d'extraction noble, et que, si elle cède à la commune en beauté, elle la surpasse en odeur et durée. Car mesmes après sa mort, j'entens quand elle est couppée et entretenue dans de l'eau, elle garde sa grace plus longtemps qu'aucune autre fleur que je sache, ny que mesmes les plus belles femmes, qui puent tost après avoir expiré.

Je n'en puis plus que pour vous protester de nouveau, par ce nouvel an, que tous ceux de ma vie, je demeureray,

Monsieur,

vostre très-humble serviteur
C. Huygens.

A La Haye, le 7e Janvier 1647.

Vertaling

Mijnheer,

Ik ben wat laat met antwoorden op hetgeen u mij heeft geschreven op 30 november, maar u kent mijn bezigheden. Deze zijn nog verdubbeld door het ¹huwelijk, omdat ze mij hebben benoemd tot commissaris voor het huwelijkscontract, een zaak van lange adem. Ik betuig u dus nederig, vroeg of laat, mijn dank voor de zeer goede ²weerlegging van onze arme [Joan Albert] Ban. Wat hij nodig had was een beordelaar met uw gezag, die hij als enige zou erkennen tussen ons kleine hondjes die hij alleen maar wat vond blaffen. Toch meende ik over deze materie een woordje te mogen zeggen, en ben ik nog steeds die mening toegedaan, maar dat zou te lang worden voor deze brief. Bij een of andere ontmoeting zullen wij ons erover onderhouden.

Hier zijn nog andere harmonische verhoudingen, voor de reukzin. Het zijn de zaden van onze ³abelmos, waarvan u, als u de bloem niet kent, moet weten dat het een ⁴korenbloem¹ is van veredelde afkomst, en dat zij, als zij in schoonheid onderdoet voor de gewone, die overtreft in duurzaamheid en geur. Want zelfs na haar dood - ik bedoel wanneer zij is geplukt en in het water is gezet - kan zij haar gratie langer bewaren dan enige andere bloem die ik ken, langer zelfs dan de mooiste vrouwen, die spoedig nadat ze hun laatste adem hebben uitgeblazen gaan stinken.

Ik kan u slechts opnieuw verklaren, met dit nieuwe jaar, dat ik alle nieuwe jaren van mijn leven zal blijven,

mijnheer,

uw nederige dienaar
Constantijn Huygens.

Den Haag, 7 januari 1647.

1. Het huwelijk van van Frederik Willem van Brandenburg en Louise Henriëtte van Oranje Nassau.
2. Descartes aan Ban, december 1640 (2600A).
3. *Hibiscus abelmoschus*, een heester uit het Midden-Oosten met naar muskus ruikende zaden.
